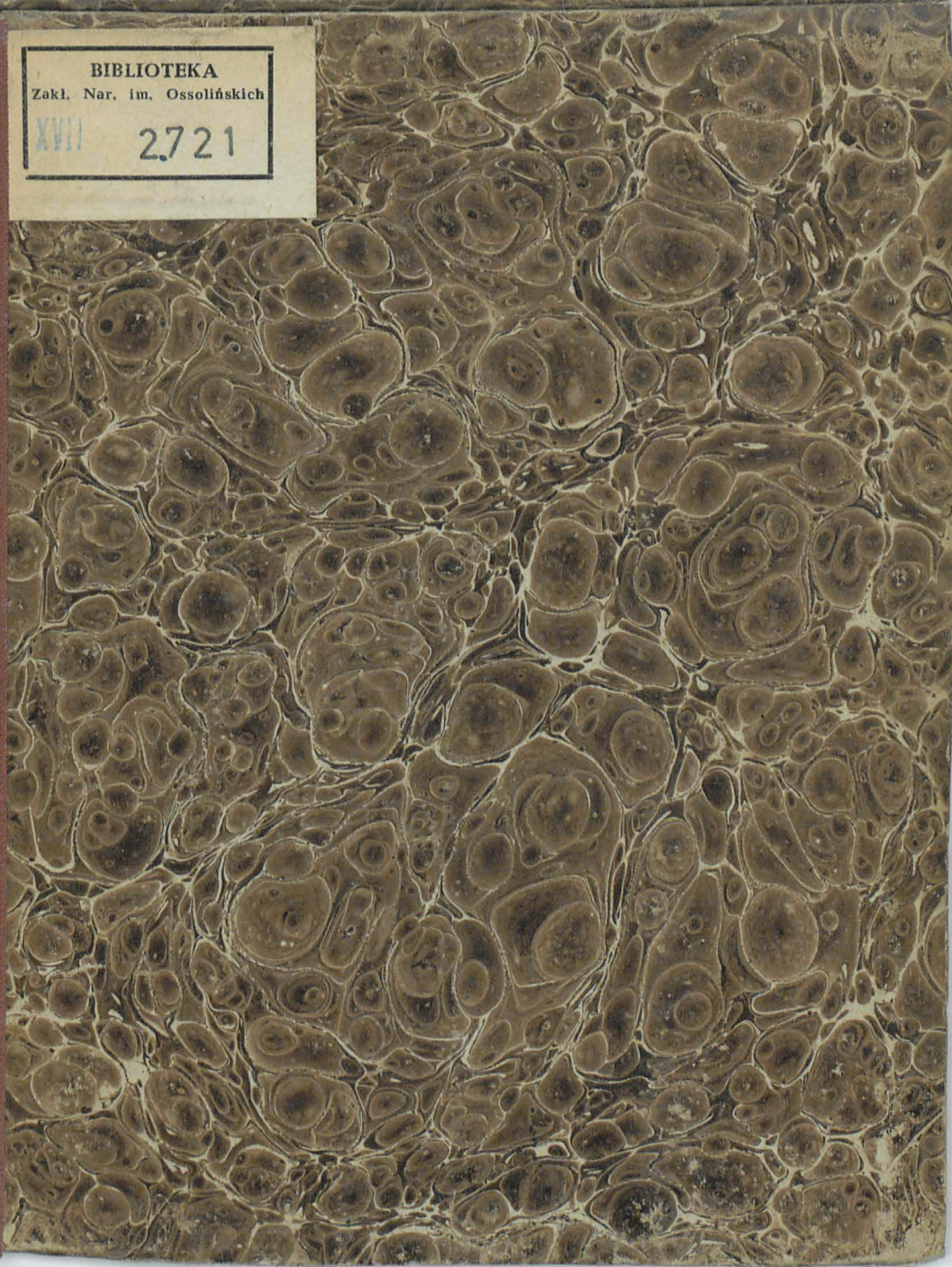

BIBLIOTEKA

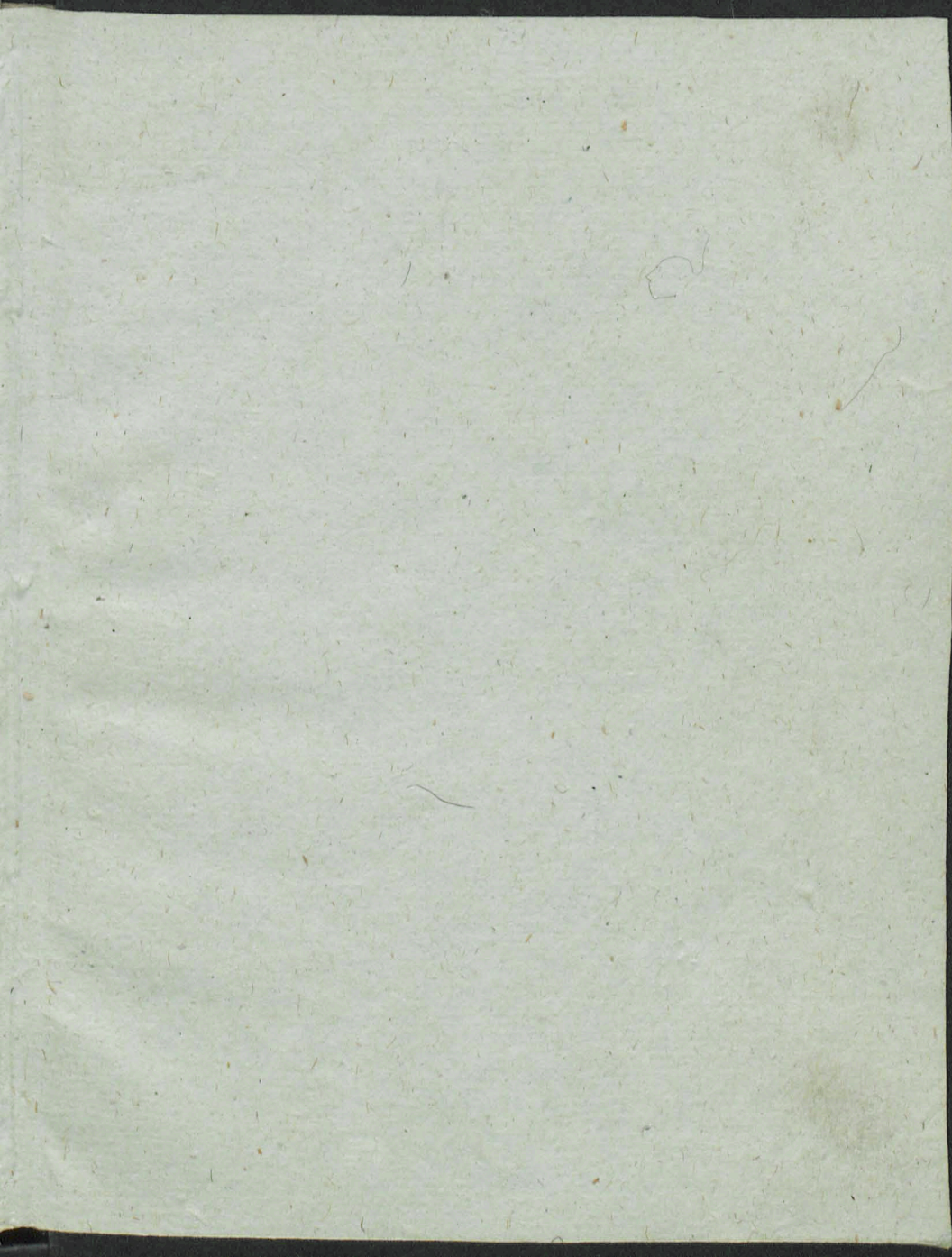
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

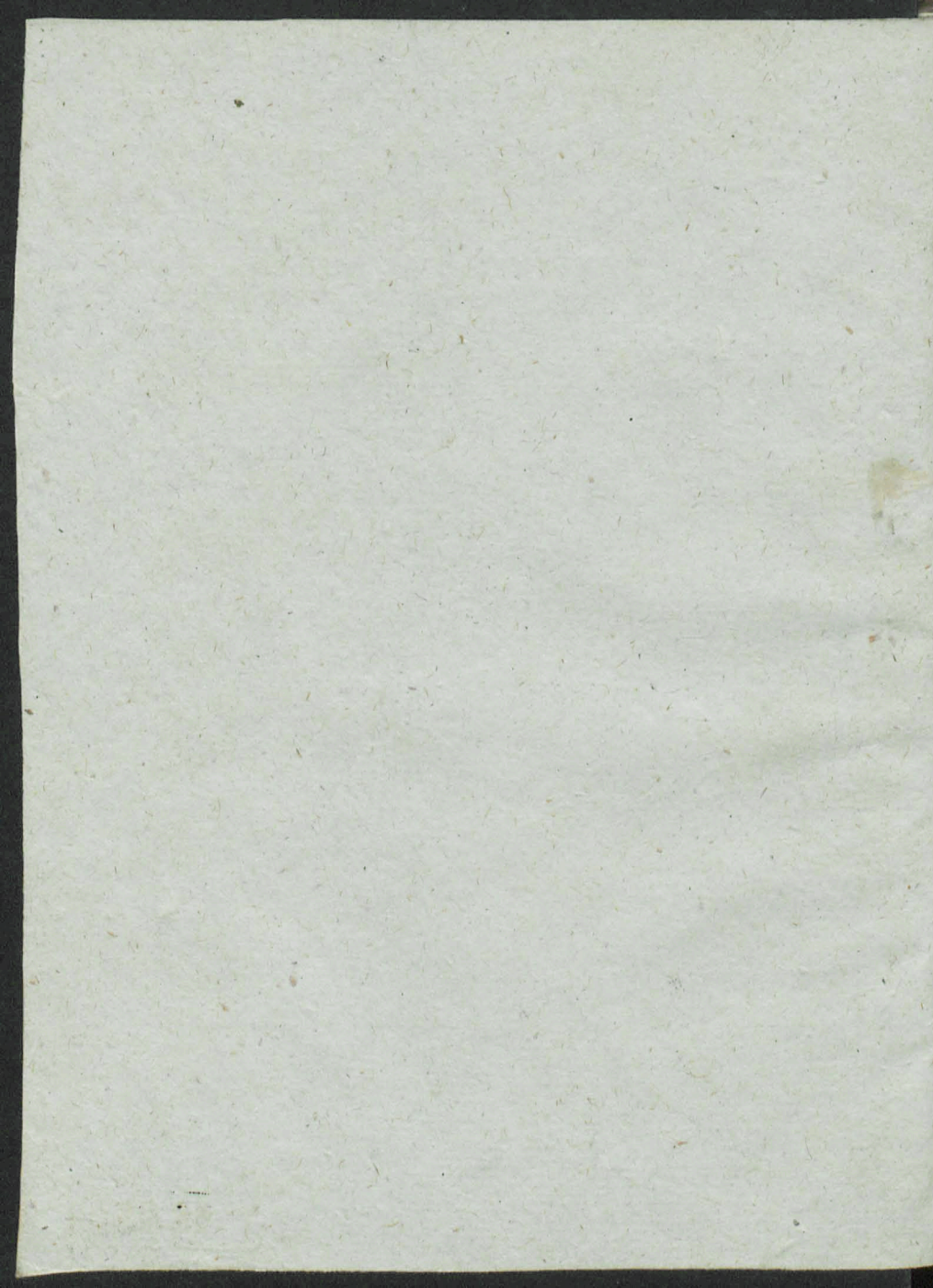
XVII

2721

18,030

1.
AUGUSTA

REGNI

FÆLICITAS, 535

In primo Supremæ Maieſtatis aditu, & celeberrima inauguratione

Sereniſſ: & Inuictiſſ: Monarchæ & Dñi,

D. VLADISLAI IV.

REGIS POLONIÆ,

MAGNI DUCIS LITHVANIÆ,

RVSSIÆ, PRVSSIÆ, MASOVIÆ,

SAMOGITIÆ, LIVONIÆ Q.

Nec non

SVECIÆ, GOTHIÆ, VANDALIÆ,

Hæreditarij REGIS. Electi Magni Ducis MOSCOVIÆ.

Ex Heroicis ſuæ Maieſtatis virtutibus, officioſo cultu,
& humili veneratione,

*A Professore Eloquentiæ, Foundationis Illuſtriſſ: Tylicij Episc: Crac.
In Acad: Crac. IACOBO VITELLIO, Canon: S. Annæ,*

CONCINNATA.

Expressa,

Impenſis Generoſi Dñi. BARTHOLOMÆI NOVODWORSKI,

Equitis Melitenſis, Commendatoris Poſnanienſis.

18.030

DIVI immortales festinauerunt
virtutes tuas, ad gubernacula
Reipub. quam susceperas, ad-
mouere: precor igitur, vt ti-
bi & per te generi humano
prospera omnia & digna sæ-
culo tuo contingant. *Plinius Ju-
nior Traiano Augusto. lib: 10. Epist: 1.*

XVII - 27 2A III

FELI-

FÆLICITAS

AUGUSTA.

I quod vnquam post hominum
memoriam tempus fuit, quo
florentissimo isti Regno fælici-
tas, & Diuini numinis benigni-
tas, & Amplissimorum Ordi-
num autoritas, ac Prudentia declarata fit: hoc
profectò Regalibus auspicijs & patriâ fortunâ
consecratum tale est, quo Diuino & humano
consensu, cōmuni orbitati, & publicæ consul-
tum est necessitati. Namq; Sereniss: V L A D I-
S L A V S, in quem tot Regnorum spes, tot po-
pulorum studia, nationū vota, incubuerant: il-
le Europæ totius propugnator, Osmani terror,
Moschorum perdomitor, honorificentissimo
lectissimi Senatus Decreto, nobilissimorū Or-
dinum pergrato assensu, in folio auito, atq; pa-
terno, fausta omniū acclamatione collocatus.

O non frustra suscepta bonorum omnium vota, ò non vanam exterorum etiam expectationem, quæ cum temporis diuturnitate prorogari potuit; ex hominum autem sensibus, varietate vëtorum popularium in diuersa impellente, non potuit extirpari. Quid est quod aut Patriæ cariùs, aut Ordinibus Amplissimis optatiùs, aut saluti fortunifq; omnium, etiam exterorum accomodatius esse possit. Patria tot incommodis, difficultatibusq; affecta, in Regis Clemētissimi æquitate perfugium habitura, tot Prouinciarum victor Polonus, militarium laborum æstimatorum beneficum, literæ propagatorem munificum, nationes exteræ, quæ oppositu laterum nostrorum, ab hostili arcentur impressione, perpetuum otij & quietis communis propugnatores: Vita deniq; & communes fortunæ, iniuriarum, ac mutuæ offensionis æquissimum cognitorem. Iam nunc mente & cogitatione prospicio, quanta agri vbertate, quanta vrbes & oppida affluentia, quam pacata omnes prouinciæ tranquillitate, etiam sola Sar-

matiaē vltima, quali & quanta, à metu hostili
securitate florere, propagari, & conuiuiscere
debeant. Intellectum est enim in luce & ocu-
lis, cū Senatus Prudentissimi, tū Ordinum
Nobilissimorum, in postulando eo honore, Se-
renissimo ita constitutum ac deliberatum esse,
eo pacto gerendum summum Imperium, quo
vno modo grauitè & liberè geri potest, nec se
ad eam rem vlla ambitione dominandi, dunta-
xat Patriā caritate, aut salutis communis cupi-
ditate, & vna legum tuendarum necessitate in-
duci. Hic est profectò Natalis Regni nostri
dies, quo Sanctissimæ stirpis IAGELLONIÆ
Serenif: Pronepos, non modò hæreditate glo-
riæ, sed etiam factorum imitatione admiran-
dus, vno consensu omnium, communi voce
Ordinum nobilissimorum, vno orbis terræ suf-
fragio, & testimonio, solium auitum, tot po-
pulis iura dicturus, & Regni habenas fæliciter
moderaturus, conscendit. Cū primū Ale-
xander Macedo profligato Dario, oriente sub-
actò, Persepoli in solio Regio confedisset, Co-

rynthius Demaratus amicus paternus præ gau-
 dio collachrymans dixisse fertur: Fraudatos
 magna voluptate Græcos, qui antequam in Da-
 rij folio Alexādrum spectassent vita essent fun-
 cti. Non mediocri lætitia nobilissimos quosq̃;
 in Regno Principes viros caruisse dicam, qui-
 bus tantum Regem studijs, & gratulationibus
 liberi populi sine vlla varietate vniuersi, deco-
 ratum intueri non liceat: Cuius fidei, religio,
 pax, legum autoritas, Reipub. salus, credita &
 permiffa; qui diuinitus hoc motu temporum,
 hac conuersione rerum, hac omnium pertur-
 batione, huic Regno datus, qui non modò vel-
 let quàm sciret, nec sciret tantum, sed etiam
 posset, Rempub. tot ærumnis vexatam, ad pri-
 stinam vindicare integritatem. Quid enim?
 Cuius vita omnium periculis arcendis se fortif-
 simè impendisset; libertatem, fortunas com-
 munes, ab immanitate hostili defendisset, ab eo
 voluntates aliquorum vt dissiderent vnquam?
 tam ingrata cuiusquam extitisset cogitatio,
 quæ antea actorum non tangeretur memoria
 & A tempo-

temporum, eius tot bellis, sacrum caput hosti-
um telis appeteretur, vt essent à quibus digni-
tas eius in media pace, aut metu proderetur, aut
studio contrario post haberetur? Tanti Principi-
pis labor, in patriâ salute firmanda integrè ver-
satus, vt eiusdem iudicio fructū nullum conse-
queretur? Nec verò credibile fuit, vt quæ Se-
renis: Respub. primò fæliciter aspexisset, cuius
meritis amplissimis ornata fuisset, ab eo omni-
bus studijs prosequendo vt vel leuiter dissenti-
ret. Sed neq; ille supremus omniū moderator
Deus, in quo omnia vel maxima adeptus est,
tàm præclaris cogitationibus, non potuit non
fauere, eiusq; de Respub. sensus non secundare.
Etenim cum omnium ferè Comitiorum non
mediocri æstus, tùm præcipuè Electionis so-
leat esse maximus: vbi frequentissima, sicut flu-
ctuum, sic volūtatum, & studiorum est permu-
tatio, vbi leuis interdum aura dissipat omnia ac
perturbat: vbi quæ de statu suo fluxerunt & di-
lapsa sunt, priusquàm loco suo & ordini resti-
tuantur, quantâ consiliorum & sententiarum
varietate

varietate campus ille ferueat, quis ignorat? Hæc autem summo animorum consensu, absq; vllâ interposita partium offensione, ita pacatè acta sunt, vt nonnisi Diuinitus de summa Reipub. consulentibus, talis & studiorū, & voluntatum similitudo, effici potuisset. Tam impeditis Reipub. temporibus, cū grauem rerum omnium commutationem non nemo metuebat, quando inclusæ illæ simultates Ciuium, & odia clandestina, quæ in visceribus Regni inhærent, graui cū discrimine omnium exarsura videbantur: quando hinc limitaneus prædo, inde hæreditarius hostis, magna & aratorum & oppidanorum trepidatione expectabatur: Cū inde nobis summa pax, & tranquillitas reddita sit; venturi boni fidem, hac antecedentium fælicitate metiamur, est necesse. Quocircà non vanus tibi augur, ô Polonia Amplissima venio, antiquam tuam restitutum iri fælicitatem, hoc sapientissimo & fælicissimo Rege inaugurato. Et tametsi de Regum Sacra Maiestate, inquirere liceat nemini, (nam & in vesti-

in vestibulo suo inquirentem, repellit obiecta summæ potestatis veneratio; & qui propiùs ad tantum splendorem quasi solem adierunt, hebetata & perstricta oculorum acie, videndi facultate caruerunt:) Cùm tamen hac festâ totius Regni celebritate, non tam inscientia periculosa, quàm ingratitude futura fuisset odiosa: quiduis potiùs de me statui patiar, dummodo ne à publico plausu, & communi prohibear gratulatione. Hoc ipsum Florentissimo Regno ostensurus, quantum ex summis Serenissimi Regis virtutibus, Fortitudine, Prudentia, Sapientia, Fælicitate debeat expectare.

Ac primùm maxima illa virtutum, artiumq; Ciuiliū Fortitudo, quanta in hoc Rege eluxit ignorat nemo, qui ætate non magna, ad grauiissimum, & maximè formidolosum bellum, quod cùm Moschis gestum est, comes & socius laborum fuit, fortissimo & fælicissimo suo Patri: in quo non alienis præceptis, quàm victorijs perpetuis, non offensionibus belli, quàm triumphis, ad res magnas, pro patria,

pro stâtu Reipub. pro fortunis communibus
obeundas erudiretur. Intellexit scilicet non
aliter ad supremum istum in Regno honorem,
ascensum quàm per ardua bellorum discrimi-
na parari: quocirca iuueniles etiam annos glo-
ria triumphali occupauit. Quis vnquam ma-
gnâ fortunâ, & tanta profectus amplitudine,
nondùm ætate laboribus & periculis ferendis
matura, otium labore, certam securitatem
dubiâ Martis aleâ, domesticam commodita-
tem, altam pacem, aut illa fortunæ blandi-
menta, hostili formidine, vitæ periculis, lon-
ginquis itineribus commutauit? Tam insigni
fuit indole Serenissimus, cum in grauissima ar-
morum hostilium impetitione, non obscure si-
gnificaret, quantum apud eum cara incolumi-
tas & dignitas publica valuisset. Admirandum
profectò fuit teneritudinem illam, nondùm
satis ad euentus omnes firmatam, prompto offi-
cio, animo inuictò, castrensibus offerre nego-
tiji: neq; solùm hostilem vim, sed etiam loci
regionis, imbrum, niuium, cæli deniq; incle-
mentioris

mētioris sustinere iniurias. Sustinuit, & omnia loci aut temporis incommoda, ita inuictō animo perpeſſus eſt, vt non quod ſibi integrum, ſed quod patriæ cariffimæ fructuoſum eſſet; ſpectaret. Quid mihi antiqua Roma, celebrandis ſupra modum ſuorum virtutibus nimium quàm effuſa, aut Tarquinius Priſcum opponet, qui filium annos quatuordecim natum, quòd hoſtem cecidiſſet, & pro concione laudauit, & bulla aurea prætextaq; tanquam vltra annos fortem, glorioſè inſigniuit. Aut P. Scipionem Africanum ſupra modum attollet, qui Patrem ad Ticinum equeſtri prælio, cum Annibale pugnantem, & ab hoſtē circumuentum, ita defendit, vt hoſtis impetū non aliter, quàm ferro & ſanguine coërceret. Longè maiori fortitudine Sereniſſimus antecelluit, qui ætate admodum iuuenili, lectiſſima ſuorum manu, ad feritatem illam Moſchorum coërcendam mouit, vt perdomitis perduellibus: Reipub. dignitatem, & authoritatem in poſterum ſanciret. Regum eſt, pro patria, pro ſalute publi-

ca, contra impetus hostiles se opponere, magno animo à Ciuibus iniuriam, ferrum, & vastitatem à limitibus prohibere, communem sibi cum ceteris belli fortunam, idem vitæ & mortis domicilium deposcere, tolerantia aduersitatum, periculorum contemptu, omnes ad immortalitatem laudis magnoperè anteire. Hæc sunt illustria veræ, & solidæ fortitudinis monumenta, quæ pro communi bono, pro Repub. Serenissimus toti orbi, in hostico solo versatus luculenter declarauit. Ex quo effectum est, vt hostes etiam, bello graui & diuturno attriti, quicquid fortuna bellica reliquum fecisset, eius clementia & Protectione conseruandum duxissent: cum Principem vniuersæ gentis suæ designarent, atq; se iureiurando ad fidem præstandam obstringerent. Quid illustrius, quid fama tanti Principis gloriosum magis, non solum ad nostram, sed etiam ad sempiterni nominis memoriam, potuit cuiquam accidere; quàm amentiam illam, nec armis, nec obsessione longiore, nec agrorum vastitate, aut fune-

sta popularium cæde emollitam, tantæ in Rege Serenissimo fortitudinis admiratione, temeritate sua concedere, vrbes recludere, præsidia armis nudare, nec solùm arma, sed etiam feritatem ponere, totumq; eius permittere potestati: Eius clientelæ suas leges, vrbes, templa, fortunas, salutem Ciuium, quicquid denique publicum & priuatum esset, cum supremâ rerum omnium potestate dare, rogare etiam, ne supplices aspernaretur, quos incolumi tanto Principe, nemini supplices esse oporteret. Peruasit hæc latissimè per omnes populos, gloriosa fama, designatum Sereniss: VLADISLAVM Magnum Ducem latissimo & opulentissimo Imperio: omnes rei nouitate & raritate defixi, tam subito potuisse animos diuturna armorum consuetudine innutritos, pacari, exarmari; extremã desperationem, in spem meliorem, perfidiam, metum, in fidem & securitatem traduci: exinde faustis prosequi ominibus tam secundam Sereniss: fortunam. Cùm verò ampliora sint merita Principum, quàm optata hu-

manorum votorum: tantisper Principatum illum magno interuallo distitum, bona Regni fata retardarunt, vt Regem tantum Regno isti conseruarent. Sed non fati duntaxat, verum altioris cuiusdam consilij, ea mora in adeundo illo Principatu fuit: nè caritas patria, atq; hoc clarissimum Regni domicilium, hic cultus hominum, ista vitæ ciuilis comitas, vrbium amœnitas, ordinum splendor, horridiori posthabere-
tur nationi. Cum illis quidem populis præclare actum fuisset, si voluntati illorum, atq; plenis in optando tanto Principe amicissimi desiderij studijs, euentus secundus respondisset; nobiscum secus, qui tanto bono, & præsentì voluptate, eramus carituri. Quocirca manebit hæc Serenissimo ad omnem immortalitatem gloria, eum à potentissimo illo Imperio summè fuisse expetitur, sed nobis reseruaturn: vt quantum posset, posset autem plurimum, tantum Patriæ suæ prodesset. Epaminondas ille magna virtute & bellica gloria insignis Imperator, opulentissimo Persarum Regi Artaxerxi, etiamsi totius

tius mundi obtulisset Dominatum, de Patriæ caritate noluit concedere. Quid enim homines forent apibus deteriores, quibus natura impressit loci sui tuendi & ornandi desiderium: quarum nulla, suo neglecto & relicto alveo, in alium se confert, aut maiorem, aut fertiliorem, sed proprium auget: etiamsi regio sit frigidior, & pascua deteriora, & ros minor, etiamsi opus fiat maiori cum difficultate. Quod si hanc animantibus etiam, inseruit natura occultam sui loci, in quo lucem primam, & spiritum hausissent, seruandi & tuendi cupiditatem; quid Principi cogitandum, qui est potissima, & prima Reipub. pars, qui est quasi nobilior anima, quæ tantum corpus mouet, spiritus vitalis, quem tot millia hominum trahunt, atq; vinculum quo Respub. cohæret, nihil per seipsam futura, nisi onus & præda, si mens illa subtrahatur. Præclarum eiusce rei dedit documentum sapientissimus Rex Vngariæ LVDOVICVS, qui cum à morte CASIMIRI à Proceribus Regni, omnium Ordinum cōsensu

sensu accerferetur, suorumq; popularium studijs, ad eam incenderetur dignitatem: censuit neque istos satis intelligere quid suadeant, neq; illos quid petant: si nec duobus gregibus ex re sit, vnum pastorem habere. Quapropter cum à nobis Serenissimum Dei prouidentia, quæ semper huic Regno præsidet clementissimè, magno populi alterius ambitu, auelli non fineret, nos fruimur præsentis eius luce, cuius conspectu illi recreari optabant: eorum vota nostra sunt emolumenta: eorum expectatione in flore dilata, nobis fructus maturuit iucundè: quam illi fortitudinem in bellatore fortissimo admirati sunt, nos in Rege Serenissimo veneramur. Hic itaque fuit amplissimus locus, quo se tanti Regis apud externos expromeret fortitudo; vt eam victi etiam, in turbulentissimo suo tempore summa prosequerentur admiratione: rebusque suis, quas violentia Martis conuelleret, magnopere expeterent firmandis.

Hæc propagandis patriæ finibus, atque gloriæ producendæ, inuicto animo suscepta pericula:

pericula : quantum verò seruandæ & tuendæ ,
saluti communi & hosti ferocissimo comprimendo , à Serenissimo infudatum sit , nulla vnquam ætas , nulla posteritas conticescet. Bellum atrox & formidolosum , ille nefarius Regnorum prædator Osmanus , huic florentissimo comparabat Regno , vt per latus nostrum orbem Christianum odio inexpiabili aggrediretur , vrbesq; populosas , aras , focos , flamma & ferro excinderet insolenter. Non alia verò causa , quam cruenta proferendæ suæ Tyrannidis cupiditate , ad eam impulsus amentiam ; cum semper illi ijdem dominandi , qui gladiorum & pilorum fines fuissent. Et cum non solum extremas Regni oras , quæ barbarorum gentibus attinguntur , numerofo latrocinio occuparet , & latè campos illos Thracijs castris distingueret ; sed etiam se in viscera Regni crudelissimo barbarorum delectu infunderet , atq; vrbes positas in gremio Regni hostilem in modum vexaret , effringeret : in hoc vnum Serenissimus se impendit , vt totum Pontum arma-

C

tum,

tum, atque efferuescentem in nos Asiam, vel ceruicibus suis interclusam sustineret. O nullis vnquam temporibus abolendam ex hominum memoria patriæ conseruandæ gloriam, ô nimis altè & ad immortalitatem nominis exaggeratum animum, cùm non tam Istri gurgitibus, non præsidiorum multitudine, non aggerum firmitate, quàm tanta Serenissimi virtute, & nominis apud hostem terrore, ab extrema internecone muniremur. Non par sit immodicis belli gerendi sumptibus, non asperitate viarum & difficultate, non anni tempestate incommodiore retardatus: quin sanguinis etiam prodigentia caritatem patriam testaretur: id temporis vel maxime cum Supremus Exercituum Imperator, in ipsa cura, & meditatione sui muneris, excessit è vita. Perfecit Serenissimus lectissimorum militum inuicto robore, cum quo nobilissima ornamenta & columnina Regni stetissent, vt non solùm Patriam calamitate funesta leuaret, sed etiam gloriosis trophæis honestaret. Quæ vis ingenij, quæ magni-

magnitudo obseruantiaē tot tantisque beneficijs in Patriam atq; adeò Christianitatem, collatis respondere poterit? Cum mihi videatur tam formidoloso tempore, non vnus Regni, sed totius Christianitatis, nec vnus populi, quam commune omnium nationum susceptū fuisse patrociniū, nullā ingratae posteritatis obliuione prætereundum. Cū metueremus varios & ancipites belli casus: Cū patria Serenissimum, spem suam maximam, non sine anxietate dimitteret: cū omnes omnium hominum conditiones fortunatum precarentur euentum; formidarent tamen ei Principi, in quo incolumitatem suam reclinatam meminissent; tam percussis omnium animis, nec dubius Mars per varios casus errauit, nec fortunæ vicissitudo, quæ plerumque lætis rebus aliquid aduersum adglutinat, victoriæ lætitiā funestauit. Compressit contumeliosos immanis Tyranni fastus, refrænauit consilio temeritatem: fortitudine audaciam, animi excelsitate insolentem ferociam; vt qui acies nostras vno

spiritu difflatum iri ambitiosè iactabat : qui cænarum suarum apparatus in castris nostris ferociter instruebat, & helluationi immani sub tentorijs Polonorum designabat locum ; cruore suo ebrius , cædibus suorum exsaturatus , pace priùs , quàm pactione sanguinis sui redemisset impetrata : semineces ficcariorum greges atq; signa tabo suo fluentia , probro ingenti , & rei turpiter gestæ indignatione , ad lustra feralia trahebat. Comparatam tot gentibus & populis salutem , constitutam pacem atq; otium domesticum , constabilitam Rempub. ingrata aliqua obruet reticentia ? tam populare & plausibile factum non inscribet æternitati ? non trophæa ob seruatos Ciues immortalia , & patriam ex hostili seruitute vindicatam excitabit ? Nulla est tam amens futura posteritas , quæ scire nolit , quo motu temporum , quanta conuersione rerum , quâ perturbatione versaremur : nullus populus longinquitate loci ita dissitus , ad quem cõsequente etiam ætate hic nuncius non perferatur ; nos ab vltimo excidio fortitudine

Serenif-

Serenissimi conseruatos. Et profectò nisi hoc perfugium diuinitùs tam deploratis & desperatis rebus nostris adfuisset, vbi sunt vrbes populosissimæ, templa Diuorum religiosa, atque hominum cætus florentissimus: his ornamentis ferro & igne excisis, aliud nihil quam horrida vastitas, & mæsta quædam solitudo superfuisset. Sed quæ tandem potest res esse in vsu militari posita, quæ tanti Regis scientiam fugiat? aut quæ tam periculosa belli gerendi ratio extitit, in qua eum non exercuerit fortuna Reipub. Exarsit inopinato graue & formidolosum bellum in Prussia: atq; cùm eius impunitas per omnes agros, aratorum fortunas, & oppida grassaretur, & fædissimis direptionibus omnia deformaret, etiam fortissima quæq; illius Prouinciæ præsidia inuasit. Interea ad opprimendum in ipso aditu periculum, non solum lectissimi milites, sed regiones Regni vniuersi accurrunt, & cùm omnes, qui in salute Reipub. salutem suam repositam arbitrarentur arma cæpissent; Serenissimus qui atauorum, &

proauorum suorum trophæa ex Prussis debel-
 latis, gloriosè delubris, sanctissimis affixa, atq;
 nobilissimarū Victoriarum vestigia, non pres-
 sa ad exigui prædicationem temporis, sed reli-
 cta ad omnem immortalitatem meminisset:
 præclara voluntatis suæ in Rempub. significa-
 tione, vel capitis sui dimicatione, publicis pa-
 triæ periculis subueniendum esse duxit. Et
 tametsi nihil relictum esset præstantissimi cu-
 iusque virtute, belli cum dignitate & secundo
 euentu à nostris gerendi fama, vt Maiestas Re-
 gni integra conseruaretur, vis illa de præsi-
 dijs infessis, vrbibus, & agris deiiceretur: tamen
 occulta quædam fortuna, victoriam remorata
 est, vt Serenissimo triumphos iustissimos, inte-
 gram & solidam gloriam, vindicandæ illius
 prouinciæ deferret, atq; vniuerso Regno anti-
 quam rerum animosè & fæliciter gerendarum
 restitueret dignitatem. Extorquenda breui ex
 hostili superbo dominatu ampla illa & munitif-
 sima præsidia: in quæ ab Imperio nostro distra-
 cta, nullo iure violentus possessor inuasit. Qua
 propter

propter si præstanti fortitudine bellica, omnia quæcunq̃e sunt in Regno defendi & firmari putantur: si actiones eius magnoperè fortunis com̃unibus tuendis & amplificandis fructuosæ: quarum immortalia exempla à Serenissimo in patriam profecta, luce clariora sunt; quis nõ recognoscat suprema Dei optimi voluntate, dubijs formidolosisque Reipub. temporibus, ad omnes impetus & procellas impendentes auertendas, tantum Regem designatum & delectum, cuius fortitudo tot bellis confectis nota, communibus rebus contigit, ad pristinum statum fæliciter attollendis.

Verum difficile dictu est, an maiorem hostibus edomandis fortitudinem, quam domesticis periculis sedandis prudentiam declararit. Viderat multis incommodis, difficultatibusq̃; Rempub. affectam, nihil æquè vt concordiam Ciuilem & domesticum otium desiderare: perspicuè intellexerat, plerasq̃e simultates in animis Ciuium increbrescere & propagari: quæ quasi semina forent, aut non leues scintillæ,
vnde

vnde domestici mali non mediocria incendia metuerentur. Idcirco prudentiæ summæ fuit, in primo introitu ac penè in faucibus, prohibere pestem illam, ad perniciem Reipub. dimanare. Quid enim, si flamma illa quæ sub obtentu religionis in venis ac visceribus Reipub. latebat, palàm erupisset, atq; studijs partium ad inuicem incensis, sacrosanctam legum auctoritatem, libertatem, fortunas communes, vitam deniq; omnium, non mediocribus inuolueret periculis? Neq; obscurum erat agrestium etiam armatorum vim & multitudinem sollicitari, atq; cum terrorem liberis suffragijs opponi, vt ab excubijs limitaneis auulsi, quæ legibus & sententijs non possent, id metu armorum obiecto extorquerent, neq; magis in hostium ceruicibus, quàm iugulis liberorum hominum gladios hebetarent. Hæc aliaque non parua incommoda, patriæ perturbandæ comparata, admirandâ Prudentia Serenissimus inuestigauit, explorauit, sedauit: eius opera, consilio, ex bellorum Ciuiliū vadis emerfisse, & quasi

& quasi ex scrupulosis mutuarum offensionum
cotibus nobilissimum Regnum enauigasse, fa-
teamur est necesse. Et hæc sunt illustria Pru-
dentia domesticæ documenta, nunquam in
nostrorum animis obliteranda, communi tran-
quillitati, sine vlllo delectu, sine vlllo tumultu
consuluisse. Illa verò quanto applausu, quan-
ta admiratione, omnium sermonibus frequen-
tantur, exterorum populorum vrbes, & regio-
nes adijisse, potentissimorum Regum animos
& studia, magna virtutum Regiarum æstima-
tione, sibi adiunxisse: vt quocunq̃ se Maie-
stas Regia dedisset, tametsi id à nemine vellet
intelligi, tamen coniectura quadam non dubiâ,
omnium animos incredibilis lætitia ob tanti
hospitis præsentiam perfundebat. Lux quæ-
dam maior diuinitatis oborta populis illis vi-
debatur: nullus locus erat quocunq̃ se intu-
lisset, qui non Maiestatem suam affari, atq̃
appetere videretur: nulla regio, quæ non bea-
tam se putaret, quod victorem acerrimi hostis
gloriosum, fortunæ communis propugnato-

rem, summâ complecteretur veneratione, vt ex eius gloria insignem ad se redundare sentiret voluptatem. Mirificum est illud, & commemorabile fortissimorum Belgij statuum, tantæ virtuti in oculis Regni datum testimonium, quod in obsidione Bredæ, inter exercitus armis instructissimos tantum Regem spectassent, cuius vita grauioribus multo bellorum periculis exercita iactataque fuisset: Cuius gloria tot victorijs & triumphis insignita, iam pridem nationum Regnorumque omnium admiratione effloruisset. Scilicet exemplo suo ostendit Serenissimus ad præclara pro Regno suscipienda & adeunda negotia, magno vsu, & diuturna experientia opus esse; qui sit Rex futurus, cui mandatum sit in infinitos homines imperium, qui sibi & patriæ consulere debeat, virtutem talem comprehensam habeat in animo, quæ facile reliquas omnes antecellat. Et hæc prudentia est, cum sit optimi scientia, quæ efficit ne quisquam casu viuat, ne quid agat inconsultus, vt se ad præterita reflectat, præsentibus

tibus rectè vti sciat, futura cum animo expendat. Eius est momenta librare temporum, dictum omne factumque solerti cautella expensum habere: nosse quâ quisque sit lege, conditione, fædere, tenere consuetudinem decernendi, nosse exempla multorum. Non est aditus ad huiusmodi res cuiusquam fortunæ aut potentiæ, non per ludum, aut iocum, sed labore, tolerantia, magno vitæ discrimine, itinerum difficultatibus talia conquirenda. Et cum legum, morum, consuetudinis, humanitatis exempla, distitis nationibus & Ciuitatibus varia data & dispersita sunt; quod suæ altitudini & fortunæ congruum erat, ita hinc Serenissimus sumpsit, vt non ab alijs tradita, sed cum prima ætate innata, infixæ, & diuturno vsu corroborata esse videantur. Hinc grauitas iudicij, consilij, rerum agendarum magna experimenta, quæ magno labore & consuetudine longa, quæ sita sunt propterea, vt istis insignitus, paratior ad Regnum, meditatuseque accederet. Fidentiùs enim tractantur, quorum

factum est periculum: audentius itur quâ experimentum præmonstrat: nullus in agendo errori locus relinquitur, vbi prudentia facem attollit rationi. Quid quod illa quæ altissimam etiam rectè factorum gloriam non rarò attenuare solet, inuida maleuolentia, nihil luminibus virtutis excelsæ obstruxit, nec incitatum laudis cursum repressit, nec ascendere vnquam eò potuit, quò Diuina Regis Magni sublimitas suis nixa radicibus est progressa. Etenim nunc conuicta orbis propè totiùs testimonijs, tam splendidis legationibus confutata, gloriosis constricta triumphis, atq; hoc Maiestatis fulgore exanimata recognoscit, in hoc Regno Amplissimo, contumacem liuorem, contra veram & solidam gloriam nihil vnquam potuisse. Prudentiæ itaq; summæ fuit, domesticos motus, ad non exiguam aliquam calamitatem spectantes, in ipso aditu leniter coërcere; Nationum exterarum, potentissimorum Regum, animos & studia deuincire, ea quæ vsibus tantæ Maiestatis & Regno fæliciter administrando serui-

do feruirent peregrè conquirere, leuis fortunæ aduersitates, quæ non iudicio, sed casu agitur dissimulare, & virtuti toto orbe notissimæ, atque iudicijs bonorum potiùs, confidere, quàm vlla temeritate commoueri. Quis verò doctrinæ reconditoris magnitudinem, rerum maximarum multiplicem non admiretur comprehensionem? nec verbosam illam sapientiæ simulationem, sed tanto dignam Rege, solidam sapientiam magnoperè non veneretur? Multis quidem omnis thesaurus sciendi in lingua situs est, verborum magnifico & splendido apparatu instructus: verùm non ad cognitionem duntaxat, sed ad præclaras actiones rationem & fructum scientiæ referre, id demùm est, vnde non mediocri publicè utilitas possit deriuari. Sapientiam fælicitatis vniuersæ parentem & altricem, qui rerum omnium expendunt momenta, rectè censuerunt; quod nimirùm eius studio initiati, intelligunt ad quem finem, omnia ducenda sunt; vt eorum consilio, & persuasione prudenti, benè beatèq;

viuatur. Nonnè hoc ipsum Supremo Principi
 propositum est, quod intueri, & quò cursum
 suum dirigere debeat, vt non solum ipse bea-
 tus sit, sed Rempub. quoque efficiat beatam?
 vt in maximis fluctibus, & turbinibus nauem
 Reipub. tractans, saluam in portu collocare
 possit? vt nè quisquam tam diuino præeunte
 moderatore, ad infælicem aliquem calamita-
 tis scopulum impingat. Proindè diuinum eius-
 modi hominem, communem in terris sospita-
 torem, maximarum artium studio & cognitio-
 ne excultum, vsu & exercitatione perpolitum
 esse oportet: vt quo habitu, eius ornatus ani-
 mus, & quibus copijs instructus sit, talem eum
 extra efferat, & repræsentet, necessitas conser-
 uandæ publicæ salutis. Nemo præter hunc
 formatus est in commune auxilium mortalita-
 tis, ille postquam fines virtutum & officiorum
 omnium dimensus est, quasi certa amissis recti
 & honesti habetur: ab hoc veluti consultissimo
 oraculo, salutaria petuntur omnibus populis
 responsa: nihil est, quod tantò autore & duce,
 homines

homines se consequi non sperent. Et cum in rebus iudicandis non minimam partem, ad vnamquamque rem æstimandam rectè, momentoq; suo ponderandam sapientia Iudicis tenet; quem Diuina voluntas supremum & sanctissimum in terris Iuridicundo, & tuendæ æquitati fecisset Iudicem, contra pestem & perniciem, publicâ armasset autoritate; an non summa eum sapientia insignitum esse oportet, vt ne callida iuris interpretatione, ab eo quod fas & æquum est, se abduci & deflecti patiatur. Talibus præsijs Serenissimus priusquam ad summum rerum humanarum fastigium euaderet, se communijs, cum sciret omnem Reipub. rectè gerendæ rationem, in summa sapientia consistere. Vnde cum nec fortuna tanta maius quidquam habeat, quàm vt possit, nec natura meliùs, quàm vt velit quàm plurimos iuuare & conseruare, ad tantam fortunæ amplitudinem, & naturæ facilitatem, maximus literarum splendor, altissima quorumuis scriptorum memoria accessit. Scilicet necesse erat, vt ille
qui

qui præfuturus esset Amplissimo Regno, cuius
 virtuti multorum committenda salus, inusita-
 ta quædam hominibus, ad fælucissimum regi-
 men, à Deo supremo nancisceretur adiuven-
 ta. Sed cum intelligeret, non posse Regnum
 sapienter & aptè ab vlllo gubernari, nisi se to-
 tum ad imitationem Regis illius summi atq;e
 sempiterni componat: ab auita religione, atq;e
 accurato Nûminis sanctissimi cultu inchoan-
 dum existimauit; Romam honorificè à San-
 ctissimo in terris Christi Vicario Urbano VIII.
 adiit inuitatus. Florebat tunc magna Princi-
 pum Christianorum frequentia, illud Christia-
 næ religionis perfugium & propugnaculum
 Roma, recluso cælestium beneficiorum the-
 sauro Anno Iubilæi Magni, implorandâ cælesti
 clementia, abolendis quantumuis maximis ho-
 minum erratis designato. Aderat præstò co-
 mitatu lectissimo Serenissimus, vt supremum
 à Christo in terris caput veneraretur, & rebus
 suis cælestem deposceret benignitatem. Quid
 ego prædicem quanto studio, quò plausu &
 gratu-

gratulatione Roma vniuersa, Serenissimum propugnatores Christianitatis, assertores ex hoste religionis sanctissimæ acceperit? Cùm cum intueretur, cuius celebritatem nominis, & rerum gestarum amplissimam gloriam, prius non tenui fama didicisset, quàm præsentem aspexisset. Sed nihil æquè plausibile fuit, quàm cum illustria & maxima omnis humanitatis, & affectus paterni indulgentissimi, tanto Regi Sanctissimus declarasset indicia, quò magis hunc inuictum terrore & perfidia hostili animo, Religioni sanctissimæ & Patriæ obligaret. Cùm verò magnos bellatores, qui se caputque suum, pro templis arisque sacratis in hostium mucrones obiecissent, sacro ritu, verbis religiosè conceptis, cælesti soleat communire & insignire armatura: eandem Serenissimo, auspiciò, religiosè, sancto more, sanctissimis ceremonijs, antiquo & recepto ritu impertijt, datis armis benedictionem. Insigne & in omni posteritate commemorandum illud spectaculum fuit, cùm Maximus Ecclesiæ Pastor

cælo proximum in terris caput, sacris altaribus
 assistens, vota pro Regno hoc Amplissimo &
 incolumitate Serenissimi nuncuparet, eumque
 qui se omnibus pro Christi hæreditate periculis
 deuouerat, hic Angelus Domini, quasi alterum
 Gedeonem, hortatu diuino, cælesti voce, am-
 pliùs in hostem animaret, atque inflammareret.
 Utque non dubia agendorum ex hoste triumpho-
 rum duceretur fide, etiam cælesti veluti de-
 promptis armamentario, instruxit armis. Or-
 nauit diademate benedicto caput pro salute pu-
 blica telis hostilibus toties propositum, vt hoc
 quasi galea salutis communitum, animosum
 staret in periculis Ecclesiæ & Patriæ propulsan-
 dis. Vacuum vaginâ porrexit mucronem
 cuius fulgore oculos improborum perstringe-
 ret, terrore extirparet flagitia, iniuriâ inno-
 centes prohiberet. Accinxit lateri subsidium
 belli & pacis oportunum, illustre tot victoria-
 rum monumentum, honorificum à Summo &
 Sanctissimo Ecclesiæ Pastore, religionis defen-
 sæ testimonium. Et quem vlla in memori-

Principem

Principem commemorare possumus, tot insignem trophæis, tanto plausu Christianitatis, tali Principis urbium Romæ gratulatione cohortatum? Profectò tam grauis & honorifica Sanctissimi de Serenissimo existimatio, tantum in eo amplissimè excipiendo studium, hic omnium bonorum interpret sensus, non aliud quiddam fuit, quàm indicium cæleste, & Diuina quædam præfagitio, ac prænunciatus tantæ in rebus humanis sublimitatis. Hæc itaque in Serenissimo sapientiæ & religionis consensus, hic admirandus virtutum Regiarum nexus, quasi Diuino aliquo denunciatur oraculo, non tantum speciosum, sed etiam necessarium fuisse, nec ad præsentia modo, sed etiam ad futura momenta salutare, talem nobis Regem declarari: in quo luculenta spes sita sit, rebus Ecclesiæ & Patriæ in melius instaurandis.

Quod si magna vis, magnum momentum, positum est in Regis optimi fælicitate, ad amplitudinem & res magnas benè gerendas, ad conseruandam omnibusq; bonis cumulandam

patriam; quis vñquam eo fælicior, qui gradum
 nusquam extulit, quò non summa eum, con-
 secuta fuisset difficilibus pro Patria adeundis
 negotijs fælicitas? quem non fortuita homi-
 num consensio, non repentinus alicuius fauo-
 ris euentus, sed vetus illa Regnatricis IAGEL-
 LONIÆ Domus prærogatiua, ad eam proue-
 xit Majestatem. Illud inusitatae cuiusdam fæ-
 licitatis fuit, cùm ex hominibus maximorum
 in Ecclesiam & Regnum istud meritorum pi-
 entissimus & fælicissimus Rex SIGISMVNDVS
 III. ad Diuorum beatam vitam excederet: com-
 migrationem facturum in cælum, vidit quem
 relinquebat gloriæ & factorum suorum in Re-
 gno imitorem. Nam posteaquam sanctè &
 religiosè ex hac mortalitate excessisset, in præ-
 sente Serenissimo omnium sensus, & cogita-
 tiones confederunt: erat in desiderio Reipub
 & sermone omnium, ei deberi summum istum
 in Repub. honorem; qui vbi nascendo etiam
 Imperium meruisse videretur, illud tamẽ non
 nisi magnis & diuturnis laboribus, & summi
 in patriam

in patriam studijs, quærendum esse existimavit. Porrò admirandum illud Christianorum Principum studium, & totius Europæ, in designando tanto Rege consensum, quis vlla ætate, aut vlllo in Principe testimonijs eiuscemodi prosequendo, vnico assensu omnium, voce vna, vnico totius orbis testimonio potest meminisse? Ferunt Mæcenatem Octauio Augusto autorem fuisse, vt quod ipse Imperium tot bellis defendisset, vindicasset, idem acciperet gubernandum, quòd aliter Romanam rem crederet, sustineri non posse. Tàm perspicua Regum Christianorum in Serenissimum voluntatis significatio, hæc pro eo ad Amplissimos Ordines postulatio, hæc grauißima exterarum nationum testimonia, quid aliud voluerunt, quàm vt eius fidei & fælicitati Regnum florentissimum permittatur, cuius opera, labore, industria, virtute hæcenus fuisset sustentatum. Summus & Sanctissimus Ecclesiæ Princeps, in maxima hominum nobilissimorum luce & frequentia, cælesti oraculo toti Christianitati & Regno Po-

loniæ Serenissimum fore præsidium ac ornamentum singulare edixit: & cùm perpenderet momenta omnium officiorum, causa Regni susceptorum; triumphales victorias, dignas Imperio virtutes extulit, atque tam splendido elogio, non vnius diei gratulationem, sed æternitatem immortalitatemque Serenissimo donauit. Diuina hæc fuit Regis optimi eligendi denunciatio, cùm ab eo profecta esset, qui sibi cælestem in terris potestatem habet communicatam. Eminentissimum purpuratorum PP. Collegium, Senatus ille Ecclesiæ Amplissimus, nihil reliquum fecit, quod ad dignitatem Serenissimi pertineret: valde quàm sublimi honore, promerita Serenissimi apud Ordines nobilissimos prosecutus. Ac primùm vulnus grauiissimum, ex obitu Serenissimi SIGISMVNDI, spe futuræ communis fælicitatis, consolidat & obducit. Deinde renouandam Aquilæ victricis iuuentutem, regnante superbi Pharaonis domitore, & Christianæ Reipub. Protectore VLADISLAO grauiissimè & sanctissimè pollicetur.

cetur. Sacratissima Cæsarea Maiestas, non
ullo cognationis tantæ fauore, nec Regia stir-
pe, nec adeò Sanctissimorum Maiorum (quæ
tamen per magna autoritate sint) quàm suis
meritis maximis, toto orbe celebratissimis Se-
renissimum Nepotem, iam pridem Amplissi-
mum hoc dignitatis fastigium meruisse iudica-
uit; neq; eam virtutem repudiari debere, quæ
sibi laboriosè gradus ad eam præstruxisset am-
plitudinem. Quid Potentissimus & Serenissi-
mus Hispaniarum Rex, cum animorum dis-
iunctiones, atq; Ciuiliū permetueret tempe-
statem dissensionum; Regali tamen prudentia
illud consecutus est, nimirum nihil posse ab eo
Regno secus statui, cuius fidem, consiliorum
grauitatem, sententiarum rectitudinem, ne-
mo vlla in re vnquam requisivit. Non aliud
Christianissimi Regis fuit in ea causa studium,
quàm vt luce palàm toti orbi testaretur eum
Poloniæ Amplissimo præficiendum Regno, qui
Diuorum Atauorum insignia facta, atq; heroi-
cas virtutes ad imperium amplificandum esset
allaturus:

allaturus: atque sanctissimi Parentis, non solum vultu regio, atque affatu benignissimo, sed etiam consilio, prudentia, felicitate gubernandi, ad posteros felicem memoriam referret. Verum ut communi totius Europæ suffragio & assensu, congruentibusque votis, ad supremam in terris ascenderet Maiestatem: etiam nobilissimi ex Belgio status, exploratæ in suis Prouincijs Serenissimi virtuti, & bellicæ gloriæ, plausibile & commemorandum, apud Rempub. testimonium præstiterunt. Satisne vobis multi & idonei testes, & conscij earum rerum, quas feliciter Serenissimus pro patria gessisset videntur? ad cuius nomen gloriosè ornandum, non tantum quibus ius suffragij & sententiæ fuisset datum, sed Regna propè omnia, latius paulò quàm ratio vicinitatis postulabat excita, conuenerunt. Quæ Diuina Christianorum Principum de Serenissimo iudicia, an non maximum ad nostram felicitatem faciunt momentum: quòd is declaratus, & inauguratus sit Rex, quem non solum suffragia

Ciuium

Ciuuium libera pridem poposcissent; sed etiam studia tot Principum, exterorum populorum decreta magnificentissima, quasi diuinitus ostendissent. An verò vllam oram tam desertam putatis, tam longinquum, & à communi hominum societate abiunctum locum, vbi non illius diei fama peruaserit, quò patenti & confertissimo campo, Senatus prudentissimus, equestris ordo nobilissimus, vnum sibi Sere-
niss: VLADISLAVM, ad tuendam libertatem communem, expetiuit & elegit? Quæ tùm iudicia, quis sensus remotissimarum etiam gentium, quæ expectatio populorum vicinorum, quis hostium terror, eo fæliciter designato, cuius alij fidem, & beneuolentiam, alij bellicis laboribus animum inuictum, perspicuè explorarunt. Non enim verisimile fuisset, ex summa rerum omnium desperatione, & metu malorum impendentium, tantam subito nobis pacem & securitatem redditum iri: aut animum hostilem libidine prædandi innutritum, & impunitatis spe confirmatum, potuisse aliquo modo refr-

do refrenari: nisi admiratio tantarum virtutum, & felicitatis peruagata fama, anniuersarium hostem in officio continuisset? Quid quod vrbes etiam, quæ à domestico & forensi latrocinio, non satis pacatæ sibi hæctenus videbantur; interea summa quiete, & otio communi perfruerentur: itinera publica quæ antea obsiderentur, vt nemo se daret in viam, cui non fortunarum aut vitæ subeundum esset discrimen, vnus spe & nomine Serenissimi pacatissima effecta: cum effrenatæ licentiæ metus quidam iniectus esset, non alendam diutiùs impunè suam audaciam, sed modum euaganti statuendum improbitati. Vnde tantam inopinato, tam insperatam affulsisse nobis credamus tranquillitatem, existimatione duntaxat, nec dum voce & assensu declarato Rege Serenissimo, nisi Diuina quadam felicitate, quæ suæ Maiestati, ad eam præiuit sublimitatem, & salutem populorum conseruandam. Et quidem in Repub. Romanorum vetere ad Censorum laudem pertinebat, si lustrum felix condidissent,

didissent, si agrorum vbertas horrea complef-
fet, si vindemiæ fertilitas exuberasset, aut oli-
ueta larga fluxissent; bono enim fato Magistra-
tum illum Reipub. designatum, populari crede-
bant opinione. Cur non maximam Regno
nostro optimo & Maximo Rege imperium ad-
eunte auguremur fælicitatem: Cuius faustissi-
mam tot indicijs suprema Dei bonitas præiuit
gubernationem? Cur rebus communibus hac-
tenus iniuria temporum lapsis, rursus in inte-
grum restituendis diffidamus; cùm planum sit
omnibus, non aliter quàm cælesti nutu, tan-
tùm Regem declaratum. Quid finitimi hostis
impetitiones metuamus? Cùm externos cona-
tus, qui remorari potuissent, aut differre Im-
perium Serenissimo, Regni fælicitas & bona
fata vicissent. Non alius enim Regi optimo
autor & Dux, ad suscipiendam & aggredien-
dam Regni moderationem extitit, quàm supre-
mus omnium moderator Deus. Quapropter
idem furentes, & violentos hostium conatus
amollietur, qui voluntates & studia liberi po-

puli ad Serenissimum inflexit. Sed neq; solùm hominum, voluntates vt ne à tali Principe dissentirent adduxit: sed etiam ipsam rerum naturam eius honoribus insignem & rarum in modum ornandis, fecisse videtur obsequentem. Nam cùm plerumq; illud tempus, quod electioni datum erat, cæli & aëris, paulò horridiori permutatione, aut fædis imbribus, aut perfrigida tempestate omnia efficit acerbiora: interea cùm grauissimæ illæ cælo aperto & patente campo haberentur cōsultationes; ita grata & non commutabilis clementioris cæli constitit tranquillitas, vt esset non ad publicam tantum necessitatem valdè quàm oportuna, sed etiam ad hilaritatem amænissima: & fidem faciat antiquam illam rebus communibus lucem, & tranquillitatem hoc Rege fælicissimo restitutum iri. Hic etiam limpidissimus lucis perennis fons, mundi oculus sol, legem quandam sibi videbatur præfiniuisse, ne noceret ardentior: nunc certasse, ne Maiestati tantæ obscurior videretur. Posteaquam verò appetijt dies,

dies, quò consensu, & voce Reipub. vniuersæ denunciandus foret Serenissimus; cùm nebulis crassioribus, & caligine offusa promus iste lucis fæcūdissimus obtexeretur: vt afforet tanto Principi declarando, vt vocem illam congruentem Amplissimi Senatus & Nobilissimorum Ordinum præfens exciperet, cæcam & obsistentem caliginem eluctatus, clarissimè in oculis omnium effulfit. Quò pacto non dubiam omnibus spem iniecit, illustrandum amplius hoc Rege fælicissimo nomen Polonum, atq; ex turbulentissimis illis Reipub. temporibus, ex caligine horridiore exoptatam patriæ lucem exorituram. Quid enim lumen suum occuleret, aut iucundum obnuberet tenebris conspectum, immortalis testis laborum & periculorum Serenissimi? spectaret hostes patriæ grauissimos, virtute Serenissimi pulsos & fugatos, & amplissimæ isti virtuti ornandæ, præsentiam suam inuideret? Nobilissimus hic index & auspex Regum, non solùm ad discernenda & definienda tempora diuinitùs constitutus,

sed etiam ad significationem aliquam, & præ-
 sagia de Principibus capienda, cælo affixus,
 Regiæ Maiestati defuisset? non pari studio, &
 officio voluntatem Dei supremam in declaran-
 do Rege fælicissimo prosequeretur: Diffulsit
 ergo clarissimè, dissipauit officientes lumini
 nubeculas, vt ostenderet Serenissimum frustra
 fortuna & inuidia obnitente, ad summum re-
 rum humanarum fastigium euasisse. Tantùm
 oppositæ veræ virtuti voluntates officiunt,
 quantum soli atræ nubes còactæ, cuius amæ-
 nissimum lumen ad tempus differri potest, ex-
 tingui non potest: vbi nitidissimum mundo
 exerit caput, leues illæ vmbrae, in auras & te-
 nues abeunt ventos. Diluxit iucundissimè, vt
 luce palàm testaretur victorem, hostium pa-
 triæ communium: vt Serenissimo Regna &
 Prouincias plures ex hoste fæliciter obtinendas
 denunciaret: atque eam dignitatem gratulare-
 tur, qua nihil ad nitorem pulchriùs, ad altitu-
 dinem magnificentiùs habetur. Lumen est suæ
 gentis clarissimum; quid lumini foret cum te-
 nebris?

nebris? splendor est totius Christianitatis; quid
cælo inamæniorè, tam diffusa & per omnes po-
pulos propagata gloria, inobscuraretur! Certis
aliquando cancellis non nemini definitus &
circumscriptus in terra sol, atq; ter in sinum
haustus, Regnum Macedonia voto non ambi-
guo neq; erronea pollicebatur expectatione;
apertissimo campo, atq; cælo fulgentissimo,
dissipatis & fugatis, quæ obsistebant lumini
suo inuolucris, pulcherrimè ad speciẽ exoriens
nihil portendat? Equidem fælicissimè denun-
ciat victorias, gloriam, fælicitatem Serenissi-
mi, non his quibus sol aut Oceanus terminis,
definiendam, sed cum immortalitate adæquan-
dam: ostendit Regem, qui omnes sublimi de-
uinciat autoritate; declarat Patrem patriæ, qui
sibi subiectos populos, multiplici comprehen-
dat beneficentia: cuius siue Prudentiam spe-
ctes, summa, siue famam, celebratissima, siue
hominum studia, hæc in eum inclinatissima
sunt; qui velut fulgentissimus sol inualescenti-
bus rerum omnium tenebris, magnoperè ex-
petitus

petitus illuxit. Insuper effulsit, vt denuncia-
 ret tranquillum Serenissimo dominante futu-
 rum Regnum: Cùm non alia est species quieti
 & moderati Imperij, quàm fereni cæli, & iu-
 cundè in oculis hominum splendentis. Quid
 cùm sacrosancto iusiurando Ecclesiæ & Patriæ
 Serenissimus se adstringeret; quanta interea po-
 puli ad eam rem spectandam, & beneficum Re-
 gem consultandum confertissimi, hilaritas la-
 chrymatione permista? quæ lachrymæ pietatis
 & gratitudinis indices fuerunt, non doloris.
 Insignis ille belli & pacis artibus florentissimus
 in Repub. Romana Cato, in tantum studia suo-
 rum ciuium, atque omnium Ordinum deuin-
 xerat, vt cùm stipendijs confectis ex Macedo-
 nia reuertisset in urbem, omnes omnium ho-
 minum conditiones & status, non votis eum
 & præconijs tantùm, sed etiam lachrymis &
 complexibus profecuti: vestes etiam pedibus
 eius, quâ pergeret substernentes, & manus
 deosculantes. Erepto ex hostibus Minutio, atq;
 suis reddito militibus, in tantam lætitiã ca-

stra effusa sunt, vt præ gaudio lachrymis temperare non potuissent, Posteaquàm fama fælicissimè diuulgasset, Serenissimum congruentibus Amplissimorum Ordinum studijs Electum & renunciatum; omnes quicunq; hoc Regno continentur status, lætanti animo, & spe benignioris fortunæ cõfirmati, vocem & lachrymas non potuerunt continere. Cùm audirent eum in folio auito sessurum, cuius officia summa in Rempub. constitissent: cui neq; sedulitas in consilijs de Regno capiendis, neq; in periculis à Regno propulsandis animus; neq; pro Regni commodis augendis, voluntas vnquam defuisset.

Quamobrem cùm Serenissimo & Proauorum ac Parentum sanctissimorum, & anteaكتورum eius operum memoria gloriosè suffragata est: si talis tantusq; Rex, supremum istum & Diuinum in terris honorem auspicatò adijt, de cuius virtutibus sanctissima apud omnes homines sit existimatio: qui iucunda diuturna; nominis sui, & victoriarum, non solùm domi
G sua,

suæ, sed etiam apud Potentissimos Reges, longinquissimas nationes defixit monumenta: si in eius Fortitudine, Prudentia, Sapientia, rerum agendarum fælicitate, præsidium Ecclesiæ, & patriæ ac fortunis communibus est constitutum, magna spe, & iam multis modis explorata credulitate inducimur, patriam amplissimam, hoc & Florentissimum Regnum, eius inclyta fide, & Regali clementia, non solum ex consuetudine incommodorum, sed etiam assiduitate molestiarum vindicandum. Incredibilem animorum alacritatem, & lætitiã Macedones publicè testati sunt, cùm Magnus Alexander apud eos rerum potitus esset, quòd eo felicissimè gubernante, belli & pacis artes eximiæ florentes erant futuræ: Siquidem illis eiusmodi testis & spectator contigerat, qui vt optimè existimare de operis elegantia: ita maximè posset munificè remunerari. Cur non omnibus modis gestiamus, & patriæ consentiente studio gratulemur, quòd talis Rex diuinitus nobis esset declaratus, qui ita maximus est vt optimus
simul

simul habeatur, qui ea est rerum magnarum intelligentia, ea sapientia, ea dexteritate, vt tam felicissimo dominatu, omnia sint ad veterem illam fortunam, & antiquum splendorem in Regno reuocanda. Equidem hoc ipsum Patrię de Regis Serenissimi felicitate, & clementia, Iudicium & consensus Principis populi, insignis beneuolentię Regum potentissimorum significatio, nobilissimarum nationum testimonia honorifica prolixę pollicentur. Et profectò patria, si vt est sensu in tantis recognoscendis beneficijs non hebeti, ita voce eorum magnitudinem posset adęquare, cùm ad complectendum Serenissimum Regem accurrit, non aliter profectò loqueretur: quàm verò felicissimam nunc rem suam fore, quod in eius fide, Maiestate, autoritate conquietura sit, cuius perpetuis præsidijs, custodijs, vigilijsq; hactenus esset munita. Nec dubitare se, cùm Serenissimo, tanti pro re communi labores, sua sponte & caritate patria suscepti, iucundi fuissent; nunc iam sacrosancto iusiurando, & tantę Maiestatis officio,

ficio, & conditione fore longè multò gratiores. Intelligit perspicuè Serenissimum, cum ante hac summa necessitudine sibi obstringeretur, officij verò necessitate, ad tam insignes res gerendas non impelleretur; tamen assidua fortunæ communis cura continebatur; nunc sibi plurimum bonorum expectandum esse, cum tam sublimè munus, voluntate nobilissimorum Ordinum suscepisset. Sentit non iniuria de eius Regijs virtutibus apud omnes populos existimationem habitam sanctissimè, quòd Diuorum Regum, quorum hæcenus conseruata promeritis florentissimè stetit, iucundam in seipso recollectionem & Protectionem sit expressurus. Et tametsi factis eius clarissimis, vox data est, & fama gloriosissima, vt se ipsas ad omnem immortalitatem, sine cuiusquam producant præconio: plurimum tamen habet momenti apud Ordines Amplissimos, de maximis promeritis, & rebus gloriosè gestis persuasio. Validissimus & diuinissimus hic amor est, quem Regnum vniuersum, & subiecti populi, erga vnum aliquem ob virtu-

ob virtutem eius concipiunt. Habes Serenissime (Patria inquit) sufficientem gloriam, & fidem tot periculis cognitam, ad ducendos quolibet tuorum Ciuium animos, qui non magis bellica tessera, quàm perpetuo & hereditario Regum suorum studio, & affectu, etiam victoriæ & laudis cupiditate, vel ad mortem ipsam animantur magis, quàm tubarum sono. Et cum, Te maxima tot triumphorum gloria orbi vniuerso didita admirandum fecisset, cum belli & pacis artibus florentissimus sis, ad immensam hanc rerum fælicissimè vbiq; gestarum cumulus accedat extremus, Academiae Cracouienæ Regia Clementia conseruandæ. Quæ cum Tuæ Prudentiæ & Sapientiæ meminuit, hac se vnica sustentat spe: hæc habet vel maxima in calamitate solatia, quòd Tuæ Maieitati semper supplex & fidelis fuisset, quòd nomen tantum in Te, & in sanctissimo Proauo Tuo VLADISLAVO IAGELLONE sanctè & religiosè coluisset. Patere Serenissime Rex, vt quod Diuo IAGELLONI benefica voluntas, aut or-

nandæ patriæ necessitas fuasit, Tibi pietas in
 supplices, literarum amor, & tuendi sanctissi-
 mi VLADISLAORVM nominis persuadeat au-
 toritas. Sit hoc inter maxima sanctissimi Proavi
 Tui in Regno isto collocata monimenta, vel
 vnicum pignus caritatis in Patriam, vt cum il-
 le armis & militari gloria Regnum illustrasset,
 etiam literarum cultu, volebat esse insignitum.
 Conserua huic Regno quantumcunq; istud sit
 literarum domicilium, quod fontem omnis
 eruditionis & virtutis perennem, gemmam pre-
 ciosam, Vniuersitatis Parisien̄ filiam, sanctissi-
 mus VLADISLAVS esse voluisset. Cuius ea
 fuit in literas pietas, quòd grauissimo, & for-
 midolosissimo bello, dum altera propè porta
 hostis in Regnum se infunderet, altera Opt: &
 Max: Rex, ornamenta hæc literarum induxit,
 vt eo ipso tempore, ex hostium oppressa auda-
 cia, & immani barbarie triumpharet. Nè pa-
 tiare Sapientissime Rex, hanc pacem, hanc tran-
 quillitatem, cum Deus hostes tuos & patriæ su-
 stulisset, illo bello acerbiorẽ videri. Sed cum
 victricem

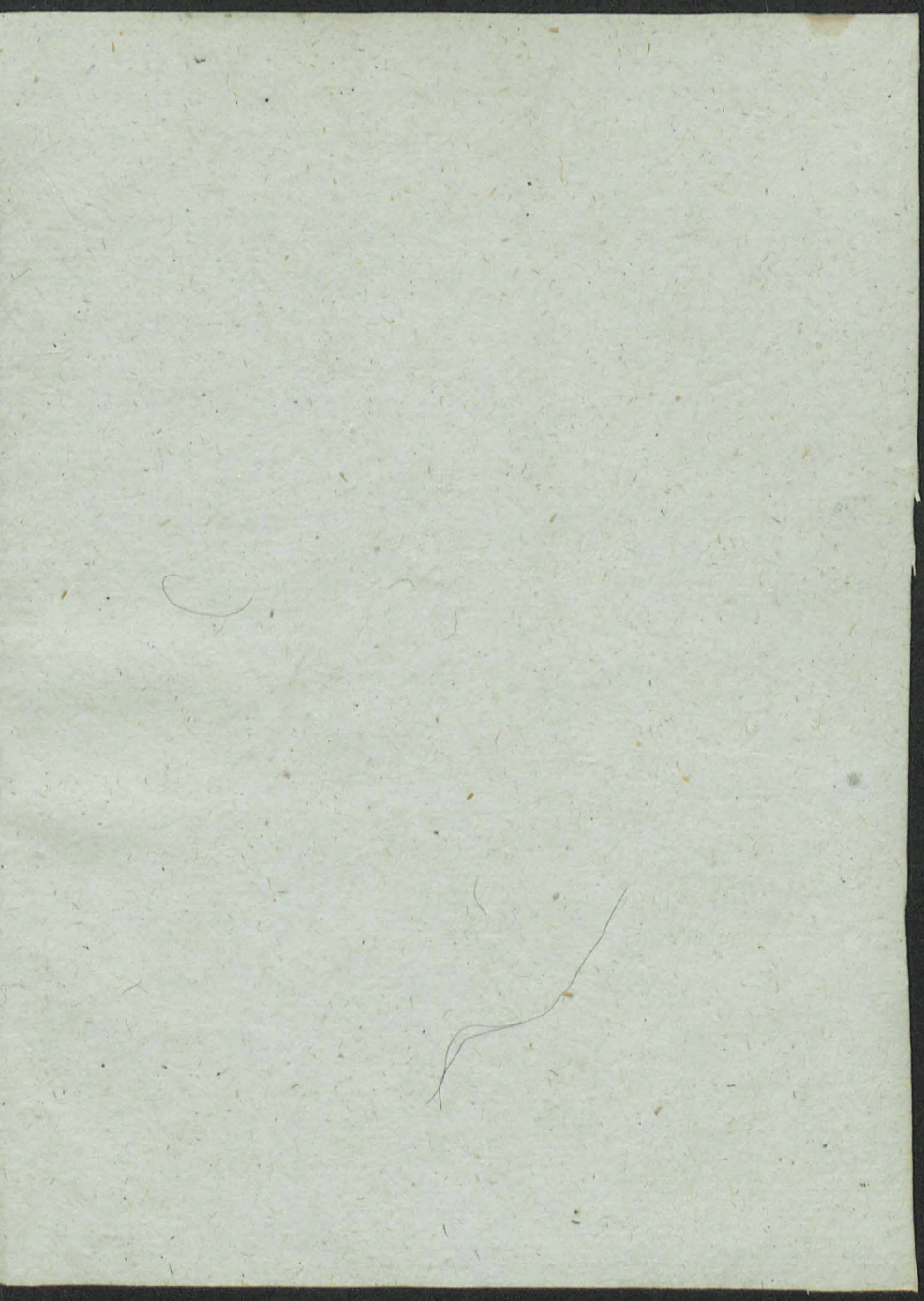
victricem manum, tot triumphis nobilitatam
vniuerso Regno & Prussiae hostili perfidia oc-
cupatae porrecturus sis, eandem Academiae,
quae similem quandam fortunae commutatio-
nem & varietatem, non solum cum ea prouin-
cia, sed cum toto Regno habet, porrige salu-
tarem. Tendit ad Te istas manus Tua Acade-
mia, quas solennibus sacrificijs trimestri inter-
posito interuallo, pro successu Regni, atq; Ordi-
num Amplissimorum, religiosissimo ritu, suis
fidelissimo & gratissimo animo recensendis be-
nefactoribus, suorum hominum & iuuentutis
nobilissimae frequentia imperata, ad Deum sup-
plices tendit; & Serenissimis Regibus in singu-
los dies raro & imitando exemplo, prosperita-
tem, sapientiam, & de hostibus victoriam, cae-
litus implorat. Tam longinqua aetate, modicis
& angustis impensis laboratum est hic, eò in-
genio quòd naturae atq; caelo, ea pietate quam
patriae & officio, ea fide, quam parentibus, pi-
gnoribus eorum educandis quisq; deberet: vt
exotica studia, non tam sciendi necessitate, quam
videndi

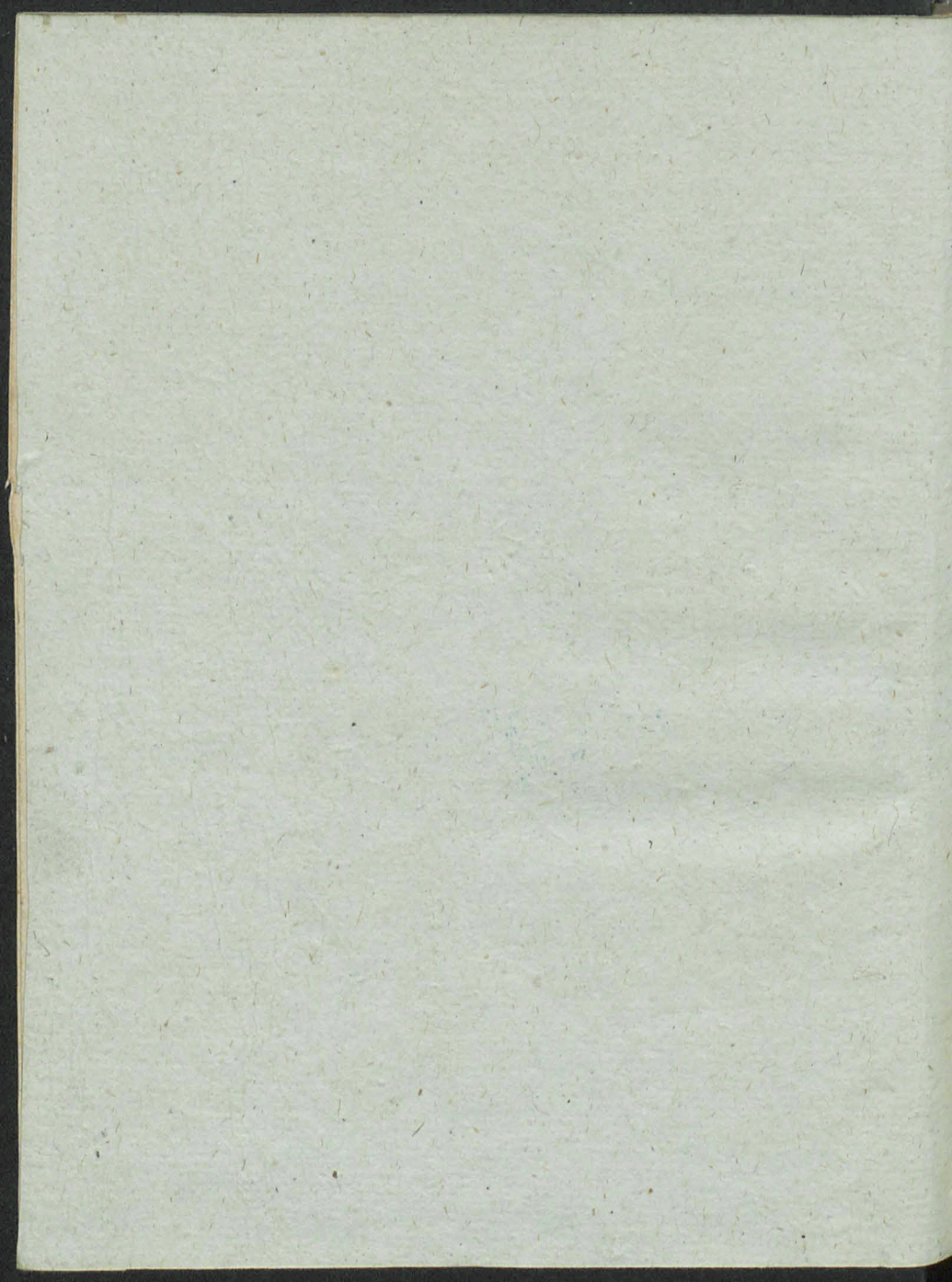
videndi cupiditate, sumptu immodico, sed valde quam tenui fructu, semper quærentur. Quod reliquum est cum supremam tecum interris potestatem Deus Optimus partitus sit, ille maxima pro communi salute, atq; Ecclesiæ & patriæ felicissimo statu, suscipiēda negotia, euentu profequatur secundo. Ut cum naturæ satis, gloriæ satis vixeris, & patriam quæ exterorum violentia armorum, & impietatis machinis oppugnatur, tot fluctibus & naufragijs conseruatam, incolumem in portu collocaris; tantorum plenus meritorum, æuo beato gloriosus perfruaris. Hoc Patria, hoc omnes boni, hoc exterorum populorum in Te & Regnum hoc summa studia, enixè vouent & precantur.

C R A C O V I Æ,

*In Officina Typographica Francisci Cesarij,
Anno Domini, 1633.*

8121
/ 6

21 987

8121

0

